

หนังสือประมวลบทความในงานประชุมวิชาการ
นิทรรศการการเรียนรู้การสอน ประจำปี 2562

PROCEEDINGS OF
EXHIBITION IN
TEACHING &
LEARNING

2019

เรื่อง นวัตกรรมการสอน และการเรียนรู้สร้างสรรค์
"Innovative Teaching Creative Learning"

31 กรกฎาคม 2562 ณ มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร

ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม

การพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์และพัฒนาบุคลิกภาพ:
รูปแบบการเรียนการสอนแบบคิดแก้ปัญหา
Emotional Quotients and Personality Development:
Problem-Based Learning Module

มานิช พรหมปัญญา¹ ทศตะวัน ต่วนตระกูลศิลป์²

และชญาณิศา วงศ์พันธุ์³ ๑ - ๑๐๖ (๑๕)

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ EQ และพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบคิดแก้ปัญหา ประชากรคือนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา HTI113 จิตวิทยาและการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่องานบริการ กลุ่มตัวอย่าง 211 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ร่วมกับการสังเกตการณ์ของคณาจารย์ผู้ควบคุมประกอบ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ รู้ ทราบ เข้าใจ และพร้อมพัฒนาตนเองในทุกด้าน โดยเฉพาะวุฒิภาวะทางอารมณ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ

¹ดร.มานิช พรหมปัญญา

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการบริการธุรกิจเรือสำราญ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

²ดร.ทศตะวัน ต่วนตระกูลศิลป์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการบริการธุรกิจเรือสำราญ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

³อาจารย์ชญาณิศา วงศ์พันธุ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการบริการธุรกิจเรือสำราญ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ได้แก่ การใช้คำพูด การปฏิบัติตนในแต่ละสถานการณ์ การควบคุมอารมณ์และความรู้สึก รวมถึงการรู้จักเพื่อนใหม่ โดยให้ความเห็น “ดีมาก” หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงข้ออื่น ๆ ยกเว้นระยะเวลาที่มีความเห็นว่า “ดี” เนื่องจากต้องการให้ขยายเวลาการดำเนินกิจกรรมมากกว่านี้

Abstract

This research purpose was study to develop Emotional Quotients and personality for students, by problem-based learning model, who registered in HTI1 1 3 Phycology and Personality for Hospitality Industry, 2nd/2018. 211 sampling group, used questionnaire to collect data, statistical analysis by frequency, percentage, mean, and standard deviation. Observational critical result by lecturers. Research result found almost have ever known, recognized, understood, and practiced all for develop themselves, especially, their communicating, manner and social posing, emotional and mental control, and having new friends. Almost topic was excellent, except length of program time. Students suggested “Should extend time period for this program”.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ประจักษ์ชัดในงานการศึกษาวิจัยทั่วโลกถึงศักยภาพการศึกษาและการเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพอันสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Intelligence: EI) ดังเช่น งานการศึกษาของ Joshua Freedman and Todd Everett, 2004 กล่าวว่าองค์กรผู้ใช้บัณฑิตพบว่า นวัตกรรมอันสร้างสรรค์จากบัณฑิตผู้มีความฉลาดทางอารมณ์นั้น มีศักยภาพสูงและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันทางการตลาดในโลกธุรกิจปัจจุบัน และในงานของ Maizatul A.M. Mohzan et al, 2013 พบว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัย UiTM มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทุกด้านดี เกิด

จากอิทธิพลของการปรับและควบคุมอารมณ์และเข้าใจในธรรมชาติของอารมณ์ทั้งตนและคนรอบข้าง

ส่วนงานการศึกษาของ S-H. Sheila, et al. 2008 พบว่า สำหรับบัณฑิตที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญจนสามารถพัฒนาตนเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในอุตสาหกรรมบริการทั้งหมดในภูมิภาคอเมริกาเหนือและยุโรป นั้นเกิดจากปัจจัยด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์เป็นหลัก สอดคล้องกับงานของ Edit Kovari. 2011 ที่พบว่า วุฒิภาวะทางอารมณ์ อุปนิสัย และทักษะ เป็นปัจจัยที่พัฒนาเป็นทุนทางสังคมและส่งผลต่อความสำเร็จในงาน ความก้าวหน้า และการยอมรับของผู้บริหารในธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ

การเรียนการสอนแบบคิดแก้ปัญหา (Problem-Based Learning) เป็นหนึ่งในรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน ให้เรียนรู้ตามกระบวนการ โดยเริ่มตั้งแต่มีการกำหนดปัญหา วางแผนแก้ปัญหา ตั้งสมมติฐาน เก็บรวบรวมข้อมูล พิสูจน์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ผู้สอนเป็นผู้เสนอปัญหาหรือผู้สอนและผู้เรียนจะร่วมกันกำหนดปัญหาที่มีความสำคัญ เป็นปัญหาใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่เคยประสบมาก่อน และต้องไม่เกินทักษะทางเขาวนปัญญาของผู้เรียน ผู้เรียนจะเป็นผู้แก้ปัญหา หรือหาคำตอบด้วยตนเอง ความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสติปัญญา ความรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ อารมณ์ ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาก็ไม่มีรูปแบบหรือขั้นตอนตายตัว ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหา ผู้สอนจะต้องให้โอกาสผู้เรียนใช้ความคิดและฝึกการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความชำนาญ จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ดี ในการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหานั้น มีหลักการสำคัญ คือ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ จะเน้นทักษะการแสวงหาความรู้ การค้นพบ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นประชาธิปไตย นำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาบัณฑิตวิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ให้สอดคล้องกับปรัชญามหาวิทยาลัย

สรุปทบทวนที่ว่า “การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” พร้อมเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนชั้นนำ แหล่งสร้างมืออาชีพ มีความโดดเด่นด้านวิชาการ เทคโนโลยี และความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยปัญญา เชี่ยวชาญ เบิกบาน คุณธรรม จึงได้จัดให้มีโครงการการพัฒนาคุณลักษณะทางอารมณ์ EQ และพัฒนาบุคลิกภาพเป็นประจำทุกปี โดยในปีการศึกษา 2561 ได้ดำเนินการกิจกรรมดังกล่าว ณ โรงเรียนเตรียมทหาร จังหวัดนครนายก ดังสรุปผลการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย

เพื่อศึกษาพัฒนาคุณลักษณะทางอารมณ์ EQ และพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบคิดแก้ปัญหา

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง : นักศึกษาสาขาการจัดการบริการธุรกิจเรือสำราญ การจัดการการท่องเที่ยว และการจัดการการโรงแรม วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา HTI113 จิตวิทยาและการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่องานบริการ ประจำภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 550 คนและได้ใช้ตารางการสุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเครซี มอร์แกน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 226 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 113 ชุดเท่ากัน แจกแบบสอบถามตามความสมัครใจของผู้เรียน หลังจากแจกแบบสอบถามได้รับคืนและสมบูรณ์พร้อมในการประมวลผลทั้งสิ้น 211 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.36

สถิติและเครื่องมือการวิจัย : การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) พร้อมการสังเกตการณ์ของผู้สอนร่วมพิจารณาผลการศึกษาวิจัย

สถานที่ : โรงเรียนเตรียมทหาร จังหวัดนครนายก

เวลา : รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 22-23 มีนาคม และ รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 30-31 มีนาคม พ.ศ. 2562

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นผลงานระหว่างการศึกษาเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และให้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนและร่วมกิจกรรมวิชา HTI113 จิตวิทยาและการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่องานบริการ ประจำภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 226 คน โดยใช้แนวคิดพัฒนาบุคลิกภาพทางอารมณ์ (EQ) และพัฒนาบุคลิกภาพ (PD) เป็นแนวคิดหลักในการสร้างคำถาม โดยได้รับการพิจารณาในความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ($IOC=0.89$) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามกับพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายของสิ่งที่จะวัด ใช้วิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการศึกษากับผลการวัดจากกลุ่มที่ไม่มีคุณลักษณะตรงตามที่ศึกษาจำนวน 40 คน โดยใช้สถิติ t - test แบบ Independent โดยค่าที่ใช้ได้ คือ ค่า t - test ตามระดับนัยสำคัญเท่ากับ .00 ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ (Predictive Validity) เป็นลักษณะของเครื่องมือที่มีความสอดคล้องระหว่างผลที่ได้จากการวัดและสิ่งที่คาดการณ์ไว้ และความเที่ยงตรงตามสภาพจริง (Concurrent Validity) เป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสถานที่เป็นจริง มีระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวิธีของครอนบาค อัลฟาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Product Moment) เท่ากับ 0.86 แทนค่ามีความเชื่อถือได้สูงมาก

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้กำหนดให้คณาจารย์ทั้ง 6 คน ทำการสอบถามนักศึกษาตามหัวข้อและประเด็นที่ได้กำหนดไว้ ตามแนวคิดพัฒนาบุคลิกภาพทางอารมณ์ (EQ) และการพัฒนาบุคลิกภาพ (PD) ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกตามสถานการณ์ของนักศึกษาตลอดการเข้ารับการอบรม ใน 2 ครั้ง เมื่อเสร็จสิ้นได้ทำการประชุมระดมความคิด ถกเถียงและอภิปรายร่วมกัน พร้อมสรุปประเด็นผลการศึกษาเป็นหัวข้อ ดังจะได้เสนอต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมข้อที่ 1 และระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม ข้อที่ 8 แทนค่าเฉลี่ยได้เท่ากับดี นอกนั้นทุกข้อแทนค่าเฉลี่ยเท่ากับดีมาก ดังมีรายละเอียดข้างล่างและตารางที่ 1

(1) ระดับความรู้ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 แทนค่าเท่ากับ ดี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .894

(2) ระดับความรู้หลังการเข้าร่วมกิจกรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 แทนค่าเท่ากับดีมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .722

(3) ความรู้ที่ได้จากการบรรยาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 แทนค่าเท่ากับ ดีมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .747

(4) การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรทุกคนโดยรวม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 แทนค่าเท่ากับดีมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .685

(5) ความชัดเจนในการกำหนดโจทย์ปัญหา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 แทนค่าเท่ากับ ดีมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .754

(6) ความสัมพันธ์กับหัวข้อกับเนื้อหา/กิจกรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 แทนค่าเท่ากับดีมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .758

(7) ความเหมาะสมกับหัวข้อ/เนื้อหา/กิจกรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 แทนค่าเท่ากับ ดี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .850

(8) ระยะเวลา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 แทนค่าเท่ากับ ดีมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .768

(9) หัวข้อ/เนื้อหาเสริมสร้างศักยภาพภาวะทางอารมณ์และบุคลิกภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 แทนค่าเท่ากับ ดีมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .795

(10) รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพภาวะทางอารมณ์และบุคลิกภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 แทนค่าเท่ากับ ดีมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .826

(11) ระดับความสำเร็จในการเสริมสร้างศักยภาพคุณลักษณะทางอารมณ์และ
บุคลิกภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 แทนค่าเท่ากับ ดีมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ
.826 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนต่อกิจกรรมฯ

ลำดับ หัวข้อ	ดีมาก(5)		ดี (4)		พอใช้(3)		น้อย(2)		น้อยที่สุด (1)		ค่า เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยง เบน ฯ	แทน ค่า เฉลี่ย
	F	%	f	%		%		%		%			
1	63	29.9	81	38.4		28.0		2.4		1.4	3.93		ดี
2	112	53.1	81	38.4		6.6		1.4		0.5	4.42		ดีมาก
3	107	50.7	79	37.4		10.4		0.9		0.5	4.37		ดีมาก
4	119	56.4	76	36.0		6.6		0.5		0.5	4.47		ดีมาก
5	108	51.2	77	36.5		11.4		0.5		0.5	4.37		ดีมาก
6	117	55.5	69	32.7		10.4		0.9		0.5	4.42		ดีมาก
7	115	54.5	70	33.2		10.9		0.9		0.5	4.40		ดีมาก
8	91	43.1	75	35.5		18.5		2.4		0.5	4.18		ดี
9	101	47.9	80	37.9		12.8		0.9		0.5	4.32		ดีมาก
10	118	55.9	64	30.3		12.3		0.5		0.9	4.40		ดีมาก
11	117	55.5	64	30.3		10.9		2.8		0.5	4.37		ดีมาก

ผลการระดมความคิดของคณาจารย์ พบว่า ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน
แบบคิดแก้ปัญหาเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดปัญหา การ
วางแผน การตั้งสมมติฐาน การทดลอง รวมถึงผลที่ร่วมกันอภิปราย โดยเน้นที่ปัญหา
ใหม่ ผู้เรียนไม่เคยประสบมาก่อน ทางวิทยาการของโรงเรียนเตรียมทหาร ได้จัดให้มี
กิจกรรมที่เหมาะสมกับหัวข้อปัญหา เวลา และร่วมนำเสนอเป็นกลุ่มคณะ (ครั้งละ 5
กลุ่มแบ่งเป็นสี่) โดยจัดสิ่งแวดล้อม สถานการณ์และเงื่อนไขของแต่ละกิจกรรม
ประกอบ โดยคณาจารย์จากม.ศรีปทุมร่วมสังเกตการณ์ พบว่า เมื่อแรกนักศึกษา

โดยมากมีการต่อต้าน ไม่เห็นด้วย และไม่ยากเข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะที่บีบบังคับ จำกัดเวลา มีเงื่อนไขด้านวินัย ระเบียบ และอิสระภาพ โดยสังเกตจากอากัปกริยา สีหน้า และความร่วมมือ เช่น การขอความร่วมมืองดใช้เครื่องมือสื่อสารทุกชนิดขณะดำเนินกิจกรรม การพูดสอดแทรก รวมถึงความบกพร่องวินัยในที่สาธารณะ

แต่หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมและสรุปในช่วงสุดท้ายของกิจกรรม พบว่า ผู้เรียนโดยมาก มีสีหน้าที่ยิ้มแย้ม รู้จักวินัย การควบคุมอารมณ์และความรู้สึก ทราบและพร้อมปฏิบัติในกฎระเบียบทั้งต่อหน้าและลับหลัง รู้จักการรอคอย การต่อคิว วินัยต่อตนเอง กลุ่มคณะ และพร้อมกล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการแสดงออกในลักษณะของกลุ่มคณะที่มีผู้นำ ผู้ตาม ได้อย่างพร้อมเพรียงและเคารพต่อกัน

การวางแผน กลุ่มผู้เรียน เมื่อต้องเผชิญปัญหาที่ถูกกำหนดขึ้น มีการประชุมระดมความคิด และกำหนดหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยซักซ้อมอย่างคร่าว ๆ และรีบปฏิบัติแบบลองผิดลองถูก ซึ่งคณาจารย์ทุกท่านพบว่า แม้ปัญหาและสถานการณ์เดียวกัน แต่ละกลุ่มต่างมีกระบวนการแก้ไข แก้ปัญหา และแสดงออกที่ต่างกัน ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จช้าหรือเร็ว หรือล้มเหลว ในภาระกิจนั้น โดยได้เห็นความพยายาม ความสามัคคี และน้ำใจของนักศึกษา

การตั้งสมมติฐาน การตั้งสมมติฐานเป็นการคาดคะเนคำตอบของปัญหา โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ช่วยในการคาดคะเน ขั้นตอนนี้จะขั้นตอนการใช้เหตุผลในการคิดวิเคราะห์ปัญหาและคาดคะเนคำตอบ พิจารณาแยกปัญหาใหญ่ ออกเป็นปัญหาย่อย แล้วคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนจะพยายามใช้ความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์เดิมมาคิดแก้ปัญหาคาดคะเนคำตอบ แล้วจึงหาทางพิสูจน์ว่าคำตอบที่คิดกันขึ้นมานั้นมีความถูกต้องอย่างไร ซึ่งนั่นคือกฎและขั้นตอนสำคัญในการพิชิตภาระกิจที่ได้กำหนดในแต่ละกลุ่ม

การแก้ปัญหานั้น ขั้นตอนจะเป็นขั้นที่มีการวางแผน หรือออกแบบวิธีการหาคำตอบจากสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้โดยศึกษาถึงสาเหตุที่เกิดปัญหาขึ้น และใช้เหตุผลในการคิดหาวิธีการแก้ปัญหามาตรงกับสาเหตุ โดยหาวิธีการแก้ปัญหามากมาย วิธี แล้วใช้วิธีพิจารณาเลือกวิธีแก้ปัญหาวีธีที่ดีที่สุด เป็นไปได้มากที่สุด ในกรณีที่ปัญหานั้นต้อง

ตรวจสอบด้วยการทดลอง ก็ต้องกำหนดวิธีทดลองหรือตรวจสอบเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือที่จะใช้ให้พร้อม การมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบ และคอยแนะนำ ส่งเสริมหรือพยายามพูดคุยให้กำลังใจซึ่งกันและกันในสมาชิกกลุ่มให้พยายามผ่าน วิกฤตนั้นร่วมกัน

ขั้นตอนการสรุปผล เป็นขั้นที่นำข้อมูลมาพิจารณาแปลความหมายระหว่าง สาเหตุกับผลที่เกิดขึ้น ผู้เรียนประเมินผลวิธีการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจเลือกวิธีการที่ ได้ผลดีที่สุดในการแก้ปัญหา หรือเป็นการสรุปลงไปว่าเชื่อสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่ง อาจจะสรุปในรูปของหลักการที่จะนำไปอธิบายเป็นคำตอบ หรือวิธีแก้ปัญหา และ วิธีการนำความรู้ไปใช้ อนึ่งในการสรุปผลนั้น เมื่อได้ข้อสรุปเป็นหลักการแล้ว ควรนำ พิจารณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ โดยวิทยากรเป็นผู้คอยกระตุ้นให้ นักศึกษาแต่ละคน วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยผลของการกระทำของกลุ่มในการพิชิต ภาระกิจ รวมถึงข้อจำกัดด้านเวลา สถานที่ จำนวนกลุ่ม การกำหนดหน้าที่ความ รับผิดชอบ รวมถึงทักษะบางประการ

ในแต่ละกลุ่มสามารถวิเคราะห์ถึงจุดดี และจุดด้อยของตน รวมถึง อุปสรรค สำคัญที่ทุกกลุ่มเห็นพ้องกันคือ

1) การรู้จักใช้คำพูดในการสนทนากับเพื่อนสมาชิกในแต่ละกลุ่ม เพื่อกระตุ้น หรือส่งเสริมหรือปลุกเร้าให้กำลังใจกันและกันอย่างเหมาะสม

2) การควบคุมอารมณ์และความรู้สึก เมื่อถูกจำกัดด้านเวลา สถานที่ อุปกรณ์ จำนวนคน ความยากง่าย ฯลฯ ทุกด้าน เพื่อมุ่งพิชิตภาระกิจ แต่ด้วยอุปสรรค ที่เผชิญมีทั้งยาก ง่าย บางครั้งทำให้ท้อแท้ เหนื่อย หรือไม่อยากกระทำ หรือโกรธ ฉุนเฉียว เมื่อล้มเหลว หากแต่การเรียนรู้ในแต่ละด้าน ยิ่งกระตุ้นให้แก้ไข เรียนรู้ แสวงหาวิธีการใหม่ ๆ จนผ่านได้ตามลำดับ จนหลายคนได้กล่าวกับคณาจารย์และ วิทยากรว่า “ภูมิใจในความสำเร็จที่ทุกคนร่วมกันทำ” ด้วยสีหน้าที่ยิ้มแย้มแม้จะอิดโรยและเหน็ดเหนื่อยก็ตาม

3) การปฏิบัติตนให้พึงประสงค์ในแต่ละสถานการณ์ พร้อมแสดงออกถึง ความรับผิดชอบในทุกการกระทำ วินัยต่อตนเอง กลุ่มคณะ และแสดงออกในความคิด สร้างสรรค์ในที่สาธารณะอย่างภาคภูมิใจ เช่น การร่วมรับประทานอาหารอย่างเป็น

ระเบียบ การเข้าแถว ใช้ห้องน้ำสาธารณะ การแสดงรอบกองไฟ วินัยในการตื่นและจัดเก็บอุปกรณ์เครื่องนอน วินัยการเข้าแถวรับ มอบเอกสารและงานที่ได้รับ มอบหมาย การคิดเพลง ทำเต้นประจำกลุ่ม การนำเสนองาน ความสำเร็จ การเป็นผู้พูดที่ดี การเป็นผู้ฟังที่ดี การเป็นผู้ปฏิบัติที่ดี และวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานโดยรวม

4) การได้รู้จักเพื่อนร่วมวิทยาลัยฯ ร่วมสาขาและต่างสาขา ซึ่งแม้จะเป็นรุ่นเดียวกันก็ตาม แต่ด้วยข้อจำกัดของสถานที่ เวลา และตารางเรียน ทำให้ไม่ค่อยรู้จัก แต่เมื่อมาร่วมกิจกรรมเดียวกัน ทำให้ทราบ รู้จัก และสนิทสนมกับเพื่อนใหม่ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งยังทราบว่าแต่ละคนชื่อ หรือความถนัด ความสามารถ แต่ละคนเป็นอย่างไร

จากข้อเสนอแนะของนักศึกษา จำนวน 35 คน จากทั้งหมด ได้สรุปว่า ควรดำเนินกิจกรรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งทราบ รู้ เข้าใจในเหตุผลที่คณาจารย์ได้จัดกิจกรรมดังกล่าวในรายวิชานี้ ได้นำเอาความรู้ในภาคทฤษฎีมาใช้ในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี รู้สึกถึงคุณค่าและประสบการณ์ที่ได้รับ ทั้งอยากให้จัดกิจกรรมเช่นนี้ในหลาย ๆ วิชา กระตุ้นให้ทำกิจกรรมร่วมกัน และขยายไปในวิชาที่เรียนกันหลายคณะ

อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลและพบว่าการพัฒนามุมภาวะทางอารมณ์ EQ และพัฒนาบุคลิกภาพ : รูปแบบการเรียนการสอนแบบคิดแก้ปัญหา ผ่านกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ ณ โรงเรียนเตรียมทหาร เป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ตรงตามปณิธาน วิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยศรีปทุม และวิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้รวมมือกับสถาบันรามจิตติภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ (สสส.) ว่า ประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อไอคิว 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การที่นักเรียนชอบเล่นเกม ประเภทค้นหาความแตกต่างในเงื่อนไข เวลา ความยากง่ายของกิจกรรม 2) การที่นักเรียนชอบเล่นเกมตอบปัญหา

โดยจับเวลา เป็นประเด็นปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่ออีคิว 1 ประเด็น ไตแก การที่นักเรียนเป็นคนที่มีการชอบปเลอบใจเพื่อนเวลาเพื่อนไม่สบายใจ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอก เอกสกุล (2551) ว่า พัฒนาการทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างหลังเข้าร่วมกิจกรรมดีกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และกิจกรรมเน้นพัฒนาการช่วยเสริมสร้างวุฒิภาวะทางอารมณ์และพัฒนาบุคลิกภาพ

สอดคล้องกับงานวิจัยของแพทย์หญิง อินท์สุตา แก้วกาญจน์ กุมารแพทย์ ด้านพัฒนาการและพฤติกรรม โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ พบว่า พัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัย (1) ทักษะในการสื่อสาร ปฏิบัติทั้งการเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี มีคำถามและคำตอบที่สร้างสรรค์และเหมาะสมกับสถานการณ์ (2) ทักษะในการสอนและให้คำแนะนำ ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ผู้ปกครองหรือครูอาจารย์ ผู้สอน ต้องกระตุ้นให้ เยาวชนคิด พิจารณา และเผชิญกับปัญหา รวมถึงสิ่งท้าทายเบื้องหน้า พร้อม (3) ทักษะในการเสริมกำลังใจหรือแรงกระตุ้นทางบวก ไม่ว่าผลของการกระทำจะถูกหรือผิด ทศนคติที่ดีของเยาวชนจะเกิดได้เมื่อผู้สอนชี้แจงเหตุและผล รวมถึงการให้กำลังใจในบทเรียนที่เยาวชนได้รับ และ (3) ทักษะในการลงโทษ เป็นหนึ่งในทักษะที่จำเป็นยิ่งที่จะให้เยาวชนได้เรียนรู้ถึงผลกระทบเชิงลบของการกระทำนั้น ๆ รวมทั้งกระตุ้นให้เยาวชนเกิดความรับผิดชอบ สำนึกในกฎสามัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม พร้อมทั้งสร้างความกล้าหาญ เสริมศีลธรรมจรรยาบรรณเข้าไปยิ่งจะทำให้เกิดการตระหนักรู้ในการกระตุ้นและหยุดยั้งพฤติกรรมในตัวตนได้

สรุปผล

การพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ EQ และพัฒนาบุคลิกภาพ : รูปแบบการเรียนการสอนแบบคิดแก้ปัญหา ผ่านกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ ณ โรงเรียนเตรียมทหาร จังหวัดนครนายกในภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2562 ครั้งนี้ ประสบผลสำเร็จเชิงสัมฤทธิ์ผลที่สามารถพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ EQ และพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาผู้เรียนตามเป้าประสงค์การเรียนรู้ของวิชา HTI113 จิตวิทยา และการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่องานบริการและพร้อมเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

สัมฤทธิ์ผลของกิจกรรมดังกล่าว ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและดำเนินการในหลายรูปแบบแก่ผู้เรียน รวมถึงความร่วมมือของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวโดยไม่หลีกเลี่ยง หลบหนี หรือปฏิเสธที่จะเข้าร่วม ทั้งนี้คณาจารย์ผู้สอนและผู้ควบคุมทุกท่าน ควรประชาสัมพันธ์ในเชิงบวกและปลุกเร้าให้มีจำนวนนักศึกษาเข้าร่วมทุกคน ในภาคเรียนและปีการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ทศนา แหมมณี. 2547. 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. 2537. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์.

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2560. โครงการวิจัยการติดตามสภาวะการไอคิวและอีคิวของเด็กไทย (IQ/EQ Watch).ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

สุคนธ์ สินธพานนท์. 2550. สุดยอดวิธีการสอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นำไปสู่...การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

เอก เอกสกุล. 2551. กิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาความฉลาดทางด้านอารมณ์ของนักฟุตบอลโครงการพิเศษโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อินทสุดา แก้วกาญจน์. 2562. ไอคิวและอีคิว พ่อแม่่มือใหม่ต้องรู้ก่อน. เอกสารประชาสัมพันธ์แผนกกุมารแพทยด้านพัฒนาการและพฤติกรรม โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์.

- Joshua Freedman and Todd Everett. 2004. EQ at the Heart of Performance: The Business Case for Emotional Intelligence. U.S.A.: Institute for Organizational Performance
- Kovari Edit. 2011. The Importance of Hotel Managers' Emotional Intelligence. Proceeding: KHEOPS Academic Conference, January 2011.
- Maizatul A.M. Mohzan, et al. 2013. The Influence of Emotional Intelligence on Academic Achievement, Prodedia - Social and Behavioral Sciences, October, 90: 303-312.
- Scott-Halsell Sheila, C.B.Shane, Huffman Lynn. 2008. A Study of Emotional Intelligence Levels in Hospitality Industry Professionals. Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism. 7 (2): 135-152.

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อประกาศเกียรติคุณแด่

**ดร.มาโนช พรหมปัญญา ดร.กศตะวัน ค่วนตระกูลศิลป์
อาจารย์ชญาณิศา วงศ์พันธุ์ และคณะ**

ได้เข้าร่วมนำเสนอบทความ

เรื่อง “การพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ EQ และพัฒนามนุษยศึกษา
รูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบคิดแก้ปัญหา”

ในงาน **EXHIBITION IN TEACHING & LEARNING 2019**

ให้ไว้ ณ วันที่ 31 กรกฎาคม พุทธศักราช 2562

(ดร.รัชณีพร พุคยาภรณ์ พุกะมาน)

อธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีปทุม